

Fattigvård på retur?

[singlepic id=314 w=261 h=407 float=left]

Varför ser vi ner på hjälp till fattiga så att de kan överleva, men tycker det är smart av välbeställda att skatteplanera och få rut och rot?

Krönika i [SocialPolitik nr 4 2011](#) | Text: Claudette Skilving | [Prenumerera](#)

Folkpartiet vill att de som får försörjningsstöd ska krävas på en motprestation och anger som exempel att städa i parker. Folkpartiet verkar inte veta att personer som får försörjningsstöd redan idag har krav riktade mot sig. De ska delta i jobbsökarverksamheter och aktivt söka arbete via Arbetsförmedlingen. Där förmedlas praktikplatser eller lönebidragsarbeten som ofta just handlar om att städa eller jobba i parker. En del kommuner har arbetslag, beredskapsarbeten som sysslar med städning, flyttning och röjning. Bidragstagarna remitteras av socialtjänsten, arbetet innebär en motprestation. De som inte omfattas av dessa krav är personer med nedsatt arbetsförmåga, sjuka och funktionshindrade.

Genom sitt utspel sprider Folkpartiet i stället myten om försörjningsmottagare som inte vill arbeta och om en kravlös socialtjänst. Det är grovt felaktigt och vilseledande.

All forskning visar att många drar sig för att gå till socialkontoret, det känns förödmjukande och skamligt – precis som under den gamla "fattigvårdens" dagar. Alliansens arbetslinje förstärker skamkänslan genom att ställa bidragsberoende i motsatsställning till dem som har arbete. Det är ett effektivt sätt att individualisera bidragstagarnas problem, med följd att många avstår att ens söka för att de skäms – trots att det är en laglig rättighet.

Enligt Socialstyrelsens riksnorm får en person 3 720 kronor + hyra att leva på, med tillägg för varje barn. Det ska räcka

till allt. Mat, hygienartiklar, telefon, el, tv-licens, kläder, dagstidningar, fackföreningsavgift, resor och hemförsäkring. Samt fritidsintressen.

Man måste också göra sig av med allt av värde – sin bil, sommarstuga, bostadsrätt och eventuellt sparkapital. En pensionär med låg pension fick till exempel avslag på kompletterande bistånd för att hon hade satt undan en liten summa till sin begravning. Kvinnan överklagade och förvaltningsdomstolen gav henne rätt. Hur många orkar överklaga?

Att leva på försörjningsstöd en längre tid urholkar människors liv. Tanken har aldrig varit att det skulle röra sig om långvariga insatser, men genom alltfler utförsäkringar från sjukförsäkringen blir det en växande grupp som får försörjningsstöd under längre perioder.

Samtidigt som en välavlönad elit kan skatteplanera och komma undan på grund av tandlös lagstiftning kan en klient som fått 500 kronor för mycket polisanmälas och lagföras. Och samtidigt som en välbeställd familj i exklusiv villa inte känner minsta skam för skattefinansierat rut-bidrag till sin städhjälp är det fullt att få socialtjänstens försörjningsstöd.

I dagens konsumtionssamhälle är det kanske svårare än tidigare att vara fattig, mycket av människors identitet handlar om hur vi klär oss, bor, vårt arbete och fritidsvanor. Speciellt för barnfamiljer där barnen/ungdomarna jämför sig med skolkamrater med I-phone, I-pad, platteve. Alla vackra välklädda framgångsrika kändisar på teve, all reklam om att bygga om köket, huset, verandan och anlägga vinterträdgård – för att You are worth it!

De senaste årens förändringar av försörjningsstödet – som åtstramningar, utökad och omfattande byråkratisering och en riksnorm som inte följer kostnadsutvecklingen – allt detta sker utan dialog eller uppföljning. Förmodligen är de som är hänvisade till försörjningsstöd den grupp i samhället som allra mest saknar inflytande över sin ekonomi och därmed sina

liv.

Att försörjningsstödet inte är ett generellt bistånd, utan prövas individuellt skapar en känsla av maktlöshet inför utredande myndigheter. Att en växande skara utförsäkrade tvingas lämna de generella försäkringssystemen och förs över till det behovsprövade försörjningsstödet förstärker uppfattningen att det rör sig om individens egna problem. Motprestationer, hårda kontroller, skamfyllda bidrag, påminner om den gamla fattigvården.

Det var just detta man ville undvika i socialtjänstlagen 1982, då man la grunden för den svenska välfärden genom de generella socialförsäkringssystemen, lika för alla.

claudette.skilving@socialpolitik.com

Claudette Skilving är f d socialarbetare och medlem i SocialPolitiks redaktionskommitté.